

HERKULES

Minnesanteckningar från avgränsningssamråd avseende Projekt Herkules

Datum : 2022-11-24
Tid : 10.00-12.00
Plats : Länsstyrelsen Gotland/Online

Närvarande:

Länsstyrelse/Region

• Andreas Pettersson	Länsstyrelsen Gotland, Länsfiskekonsulent
• Daniel Langhammer	Länsstyrelsen Gotland, Kulturmiljö
• Henrik Johansson	Länsstyrelsen Gotland, Naturskydd (fåglar)
• Per-Arvid Berglund	Länsstyrelsen Gotland, Naturskydd (fåglar)
• Elida Lundgren	Länsstyrelsen Gotland, Kust- och havsmiljö
• Susanne storm	Länsstyrelsen Gotland, Länsjurist
• Alexandra Colbing	Länsstyrelsen Gotland, Kust- och havsmiljö
• Helena Andersson	Region Gotland, Ekostrateg

Verksamhetsutövare

• Magnus Rosenblad	Marknadschef Sverige & Finland

Wind Sweden

• Erik Magnusson	Projektledare
• Stina Brask Bilén	(Föredragande), Tillståndsansvarig
• Linnéa Hallgren	(Anteckningar), Handläggare tillstånd och GIS

Setterwalls

• Tove Andersson	Advokat och partner
• Sunniva Rosqvist	Biträdande jurist
• Lovis Ramberg	Biträdande jurist
-

1. Bakgrund

Samrådsmötet avser avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken för vindkraftspark Herkules i ekonomisk zon, sydost om Gotland. Sökanden är Simply Blue Group (SBG) och projektet ägs och drivs av den samma. Wind Sweden (WS) bistår SBG i detta samråd och juridiskt ombud i ärendet är Setterwalls Advokatbyrå (SA).

Samrådet avser en vindkraftspark med maximalt 121 turbiner med en totalhöjd på maximalt 360 m. Positionerna som är angivna ska ses som ett exempel och kan komma att flyttas under projekteringsgången.

Nedan följer de punkter där frågor och synpunkter framkom, eller diskussion fördes under mötet. För de aspekter där myndigheterna inte hade några frågor eller synpunkter redovisas inget i anteckningarna. I stället hänvisas till samrådsunderlaget.

2. Samrådsformalerna

Undersökningssamråd genomförs inte då verksamheten automatiskt kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Avgränsningssamrådet är en del i den specifika miljöbedömning som genomförs enligt kap. 6 MB.

Samrådet avser prövning om tillstånd till etablering och drift av vindkraftsparken och tillhörande anläggningar och sammanhängande följdverksamheter. I det rymms vindkraftverken med fundament men även bland annat mätmaster, internt kabelnät och transformatorstationer.

Tillstånd som omfattas av samrådet:

- Tillstånd om Sveriges ekonomiska zon för vindparken och tillhörande anläggningar enligt 5 § lagen om Sveriges ekonomiska zon (LSEZ).
 - o Söks hos regeringen.
- Tillstånd för internt kabelnät enligt 3 § jämförd med 2b § lagen om kontinentalsockeln (KSL)
 - o Söks hos regeringen.
 - o De interna kablarna prövas alltså dels som följdverksamhet i SEZ-prövningen, dels genom KSL-tillstånd, i praktiken alltså en dubbelprövning.
- Eventuellt Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 32 miljöbalken (1998:808)
 - o Bolaget avser i dagsläget att det inte är aktuellt för projektet.

Bolaget avser söka tillstånd enl. LSEZ och KSL-tillstånd i samma skede.

Tillstånd som söks i annat/senare skede:

- Undersökningstillstånd enligt 3 § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.
 - o Till exempel för undersökning av havsbotten.
- Tillstånd till utläggning av exportkabel om kontinentalsockeln.
 - o Även tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken (1998:808) inom territorialt vatten samt eventuellt även för åtgärder på land.
- Tillstånd enligt ellagen (1997:857) för nätkoncession.
 - o För anslutning till elnätet i ett senare skede.

- Bolaget vill gärna ha synpunkter om huruvida länsstyrelsen anser att ytterligare tillstånd krävs eller om någon annan information som rör samrådsprocessen saknas, samt åsikter om föreslagen samrådsrets, enligt bilaga 1 till samrådsunderlaget.

Geografisk avgränsning:

- Det område som omfattas av samrådet är det utpekade projektområdet.
- I senare skede är kan de bli ett större område, kallat utredningsområde, som är de område som ska undersökas beroende på vilken parameter det är som ska undersökas. Men i detta samråd är det de begränsade projektområdet med det maximala antalet turbiner samt maximala totalhöjden som det söks för.
- Bolaget kommer söka tillstånd för fri placering av vindkraftverk inom det avgränsade projektområdet som presenteras i samrådsunderlaget.
- Projektet kan få gränsöverskridande följder vilket medför att det kan krävas ett gränsöverskridande samråd enligt 6 kap. 33 § miljöbalken (1998:808).
 - o Detta enligt MKB-direktivet och ESBO-konventionen.
 - o Gränsöverskridande samråd sker genom Naturvårdsverket.

3. Planmässiga förutsättningar

SÖKANDEN:

- Nationella havsplan:
 - o Projektet ligger inom 2 områden som båda är utpekade som Generell Användning.
 - o Genom området passerar en farled enligt allmänt intresse som har företräde framför andra intressen enligt Havs- och vattenmyndigheten.
 - Har tagits hänsyn till i utformningen av exempellayouten.
- Finns ett närliggande planerat vindkraftsprojekt (Pleione).
 - o SBG har haft kontakt med projektören.

4. Utformning och omfattning

SÖKANDEN:

- Projektområdet är framtaget utifrån en lokaliseringsutredning.
- Samrådet avser maximalt 121 vindkraftverk med en totalhöjd om max 360 m.
- Ca 60 km sydöst om Gotland.
- Projektområdets area: 1078 km²
- Djup inom projektområdet varierar mellan 107 – 224 m.
- Låga bottenströmmar.
- Syrefria bottnar inom projektområdet.

5. Teknik

SÖKANDE:

- Val av fundament för vindkraftverk kommer att väljas efter vad som är lämpligast för området samt efter vad som framkommer från undersökningarna.
- Fundamenten kommer förankras i botten. Slutliga valet av metod beror på bottenförhållanden och bestäms efter mer ingående undersökningar.
- Internt kabelnät mellan vindkraftverken. Dessa kablar kommer att grävas ner eller täckas över för att inte skadas. Man utreder även möjligheten att använda dynamiska kablar som hänger fritt i vattenpelaren och som inte har någon kontakt med botten.
- Kabelnätet binds samman med transformatorstationer (OSS:er). Valet av fundament för dessa väljs även senare när man vet vart de ska lokaliseras och vad som då är tekniskt lämpligt på den platsen.
- Väntar in svar från Svenska kraftnät om vart de kommer att välja att lägga sina anslutningspunkter, annars kan annan lösning komma att bli aktuellt.
 - o Kan eventuellt bli aktuellt med exportkabel till utlandet.
- Exempelutformning är anpassad efter projektområdets area och vindresurser i området, samt den farled som går igenom området.
 - o Hur utformningen av parker kommer bli i slutänden kommer bero på vad som framkommer i undersökningarna i området.
- Synbarhetsanalysen är enbart teoretisk och är gjord för exempelutformningen med totalhöjd på 325 m och navhöjd på 180 m men även för den maximala totalhöjden på 360 m applicerat på exempelutformningen.

LÄNSSTYRELSEN/REGION:

- REGION: Hur tänker ni kring dragning av kablar in till land i dagsläget? Hur långt i tankarna har ni kommit?
 - o SBG: Vi har haft samtal med aktörer för att se på vilka alternativ som är möjliga. Om det kommer bli en förstärkning mellan Gotland och fastlandet så är en möjlighet att dra exportkablar in till Gotland. Om detta inte är möjligt är det mest troligt att dra exportkabel till Baltikum.
 - o REGION: Har hört att det inte räknas med att elen från vindkraft kommer kunna hanteras i den förstärkta kabeln mellan Gotland och fastlandet.
 - o SBG: Vi har kontakt med SVK för att kunna se vad det finns för möjligheter att ha Gotland som energi-hub och vad det skulle kunna ge för positiva effekter. Men detta är än så länge långt bort i tiden. Men förhoppningsvis så kommer SVK och Vattenfall presentera sina första tankar kring detta under detta år.
 - o REGION: Då kommer detta antagligen vara efter vi är klara med att uppdatera våra översiktsplaner, men bra att ha med oss.
- LST: Hur stor yta har BARGE-fundamenten?
 - o SBG: Detta är en viktig aspekt när vi kollar på vilka fundament som kommer användas i slutskedet. BARGE kommer antagligen inte vara aktuellt eftersom dom tar upp för stor yta. De vi ser just nu som mest troligt är semi-submersible eller tension leg platform.
 - o LST: Hade en tanke att den större plattformen kunde ge en rastplats för fåglarna. Till exempel för skarv har man sett att de kan använda plattformar för detta syfte.

- LST: Fundamentet kan även dra till sig fiskar.
- LST: En negativ aspekt med fundamenten kan vara att de kan bli som öar där invasiva arter kan ta hjälp av dessa för att sprida sig.
- SBG: Anledningen att till exempel SPAR-fundament inte är aktuellt är på grund av att det krävs ett väldigt stort djup i hamnarna vilket inte finns tillgänglig i dagsläget.
- LST: Lyfter att det ändå hade varit positivt att använda Slite hamn för driftövervakning och som servicehamn.
 - SBG: Håller med om detta.
- LST: Är det enbart under nattetid som lamporna på vindkraftverken kommer att synas?
 - SBG: Ja vi har lampor på maskinhuset.

6. Skyddade områden och riksintressen

SÖKANDEN:

- Riksintressen (RI) saknas inom projektområdet.
- Projektområdet angränsar till:
 - RI Farled
 - RI Yrkesfiske: Hav
- Natura 2000 (SPA och SCI) ligger ca 22 km ifrån projektområdets ytterkant.
- Vad som är känt i dagsläget så finns de inga kulturhistoriska lämningar men detta kommer att undersökas vidare.
- Projektområdet angränsar till områden med dumpad ammunition. Detta kommer undersökas vidare för att se hur det ser ut i projektområdet.

7. Naturvärden

SÖKANDEN:

- Troligtvis saknas växlighet under den fotiska zonen, men inget som kan fastställas förens efter undersökningar genomförts.
- Bottnarna är troligtvis artfattiga på grund av de syrefria förhållandena.
- Finns troligtvis någon form av fauna men antagligen väldigt begränsad i artantal på grund av den syrefria miljön.

8. Marina djvggdjur

SÖKANDEN:

- Bedömer att förekomsten av tumlare i området är låg.
- Bedömer att förekomsten av gråsäl i området är låg.
- Kommer att utvärderas noggrannare i undersökningar.

9. Fisk

SÖKANDEN:

- Vet att fisk förekommer inom området och kommer att utredas vidare med undersökningar.

LÄNSSTYRELSEN/REGION:

- Återkommer med yttrande angående fiske skriftligt.
- Svårt att utreda kumulativa effekter men bra att redogöra vad man tror kan ske och hur olika parametrar kan påverkas.

10. Fåglar

SÖKANDEN:

- Vet att fåglar av olika arter förekommer i området.
- Kommer att utredas mer ingående i inventeringar.

LÄNSSTYRELSEN/REGION:

- Vi tror inte att det finns något huvudsakligt flyttstråk genom området som Herkules är lokaliserat inom. Men det finns fåglar som rör sig mellan landområdena och hur de flyger är beroende på vädret och vind, så det kan variera. Hur ser ni på detta, att det kan variera över tiden hur fåglar rör sig över området med avseende på de inventeringar som ska göras?
 - o WS: Vi gör inte denna inventering själva utan det är underkonsulter som genomför detta med expertis inom området som då också gör bedömningen när inventeringarna ska genomföras. Men vi tar med oss denna kommentar för fortsatt process.
 - o SBG: Finns det information om hur rörelsen för fåglarna kan påverkas av olika väder/vindar så tar vi gärna denna information för att ta med i processen inför inventeringarna.
 - LST: Säger att de inte vet om de finns någon tillgänglig forskning på detta, men att från egen erfarenhet som fågelskådare så kan det komma fåglar på Gotland som man inte förväntat sig beroende på vindriktning.
 - LST: Tar även upp att flyttstråken kan varieras mellan åren beroende på när dom flyger m.m.
- LST: Alfågel skulle också kunna migrera över området för Herkules.
 - o Alfåglar rör sig mellan övervintringsområdena Hoburgsbank och Midsjöbankarna, men rör sig även mot Rigabukten. Men vet inte hur flyttstråket dit går.
 - o Viktigt att tänka på kumulativa effekter till exempel med den planerade vindkraftsetableringen Pleione. Herkules och Pleione blir tillsammans en lång barriär.

11. Fladdermöss

SÖKANDEN:

- Förekomst av fladdermöss skall utredas då det i dagsläget finns lite information kring detta i området.

12. Påverkan, miljöeffekter & skyddsåtgärder

SÖKANDEN:

- Det förekommer viss påverkan från alla faser av etableringen.
- Hur stor påverkan kommer bli är avhängt på vilka arter som förekommer i området och vilka förutsättningar som råder i området, men även vilka skyddsåtgärder som kan appliceras.
- Följdverksamheten ifrån etableringen kommer också ha en påverkan i de olika faserna. Hur stor denna påverkan kommer bli är även detta beroende på tekniken och metoder som kommer användas och vilka arter det finns i området.
- Förhållandet i området kommer även påverka vilka miljöeffekter som kommer att uppstå, till exempel vad det är för typ av sediment.
- Skyddsåtgärder som kan appliceras för att minska negativa miljöeffekter:
 - o Bästa möjliga teknik används,
 - o Reglera arbetstid med avseende på förekommande djurarter,
 - o Genomföra spridningsbegränsande åtgärder,
 - o Effektivisering av transporter,
 - o Bullerskyddande åtgärder,
 - o Upprätta kontrollprogram som startar upp innan anläggningsfasen påbörjas och som fortsätter under dom olika faserna.

LÄNSSTYRELSEN/REGION:

- LST: Hur ser ni på utsläpp under drift ifrån vindkraftverken med avseende på bland annat olja och mikroplaster?
 - o WS: När det gäller oljeutsläpp kan detta uppstå ifrån fartyg eller vindkraftverken. Om man pratar om vindkraftverken är dessa anordnade med ett säkerhetssystem som ska fånga upp ett eventuellt oljeläckage. Detta kan ju dock aldrig ses som ett hundra procentigt skydd utan man får även titta på vad som skulle kunna hända till följd av ett läckage. När det gäller mikroplaster så vet vi inte i dagsläget vad som är sagt där eller vad det finns för forskning men det är klart att rotorbladen blir utsatta för erosion och slitage så detta måste undersökas och sättas i perspektiv mot annan havsbaserad verksamhet. Dessa frågeställningar behöver även plockas upp i kommande MKB och även inför samråd med allmänheten.
 - o SBG: Har erfarenhet sedan tidigare ifrån ett företag där man tittade mycket på dessa frågeställningar. Dessa frågor kommer även tas med i kommande upphandlingar av turbiner i ett senare skede.
- LST: Kommer dessa problem att tas upp för att sätta in möjliga skyddsåtgärder och kontrollprogram?
 - o WS: Det kommer det att göra.

13. Fortsattprocess

SÖKANDEN:

- Har angett flera förslag på planerade undersökningar som kan genomföras för att få bra underlag för att göra bedömningar.
- Den kommande MKB kommer följa samma struktur som samrådsunderlaget fast den kommer att vara mer djupgående med mer noggranna bedömningar.
- Sökande vill gärna ha kommentarer på samrådsgruppen om något saknas.
- Vi kommer genomföra samråd med allmänheten fysisk också.
- Frågor vi vill trycka på och få input om:
 - o Synpunkter om samrådsgruppen,
 - o Natura 2000, hur LST ser på det,
 - WS bedömer att i dagsläget så kommer det inte behövas tillstånd
 - o Planerade undersökningar,
 - o Samråd med allmänheten, om LST har någon input där.

LÄNSSTYRELSEN/REGION:

- LST: Frågar om kulturmiljö finns med som en rubrik i kommande MKB.
 - o WS: Ja de kommer att finnas med under motstående intressen.
- LST: Inte sett att någon saknas i samrådsgruppen men ska dubbelkolla och om dom anser något saknas tar dom med det i det skriftliga yttrandet.
 - o Har ett medskick från Lena Kulander på LST att bolaget ska tänka på att samråda med Försvarsmakten i tidigt skede.
 - o WS: Vi har börjat samråda med Försvarsmakten.
- LST: Tycker att vi fått med alla samrådsparter med avseende på fiske. Men även att vi ska ta med oss att de är internationellt fiske i området att överväga.
 - o WS: Det har vi med oss, samråd med internationellt fiske om de blir aktuellt kommer ske genom ESBO-konventionen. Kommer även ha fysiskt samråd om möjligt med yrkesfiske i kommande samrådsprocess.
- LST: Angående om det kommer krävas ett Natura 2000-tillstånd kan de inte yttra sig om nu direkt. Kommer återkomma om detta i det skriftliga yttrandet. Men angående detta tänker LST framför allt på kumulativa effekter.
- LST: Kommenterar kring de marinarkeologiska undersökningarna. LST har rådighet ut till gränsen på den angränsade zonen. Däremot är det viktigt trots detta att undersöka möjliga kulturhistoriska lämningar för att kunna göra en miljöbedömning sen utifrån MKB: n.
 - o LST lyfte även att det är viktigt att den marinarkeologiska undersökning blir korrekt gjord där expertis tas in så att underlaget från undersökningen är lämplig för att kunna spåra lämningar (t.ex. att rätt frekvens används). Detta underlag ska även vara till grund för LST att kunna göra en bedömning.
 - o LST: Om lämningar upptäcks kan de oftast undvikas.
 - o WS: Tar med oss att den marinarkeologiska utredningen blir korrekt genomförd med avseende på frekvens och täthet och att det är viktigt att ha med expertis på området.
- LST: Hur kommer ni hantera möjliga fynd av ammunition och minor, och vad finns det för säkerhetsåtgärder?

- WS: Det vet vi inte i dagsläget utan behöver ta in extern hjälp kring detta om vad som gäller och vad för säkerhetsavstånd som skulle kunna behövas om fynd hittas och om de inte kan flyttas.

14. ° vrigt

- SBG: Vi tittar även på möjligheten med algodlingar inom projektområdet vilka bland annat kan leda till bättre vattenförhållanden i Östersjön genom att alger binder näringsämnen och koldioxid samt producerar syre. Detta är i dagsläget under utveckling för att kunna se på förutsättningar för att få det att fungera och få i gång tekniken.
- LST: Önskar att få shp-fil över projektområdet i SWEREF99 TM.